

Politična raba izraza »javni interes« je nič drugega kot odsev boja za oblast. Je odraz tekme za moč med tistimi, ki trdijo, da delujejo v javnem interesu, za namen razvrednotenja argumenta drugega, čigar interes naj bi bil (le) zasebni in s tem škodljiv za množico, ki ga obdaja.

Odgovor na ta »demokratski paradoks« ni več demokracije, temveč manj. Obstajajo interesi, ki so skupni vsem racionalnim posameznikom. To je na primer interes po preživetju, interes po ohranjanju zasebne lastnine, interes po varnosti. Nikakršnega razloga ni, da bi se na primer razpravljalo o tem, ali je v javnem interesu kaznovanje morilcev. Zato ob takih vprašanjih le redko zasledimo uporabo te besedne zveze, pa tudi redkokje bi lahko brali o takem preizpraševanju. To je eden izmed dokazov, da je to interes, ki je obče podprt, ki ga ni potrebno dokazovati kot javnega ali zasebnega. To je primer, ko velja, da je skupek zasebnih interesov zares vseobsegajoč.

Taisto ne velja za domnevni »javni interes«. Politična raba izraza je nič drugega kot odsev boja za oblast. Je odraz tekme za moč med tistimi, ki trdijo, da delujejo v javnem interesu, za namen razvrednotenja argumenta drugega, čigar interes naj bi bil (le) zasebni in s tem škodljiv za množico, ki ga obdaja. Vzemimo za primer podjetje, ki za svoje delovanje porabi velike količine energije ter v okolico sprošča velike količine svetlobe tudi v nočnih urah. V dani situaciji je prisotna »zelen« stranka, ki si želi pridobiti volivce v občini, kjer podjetje obratuje, ter izpostaviti škodljivost obratovanja podjetja za sokrajane in okolje. Glede na trend in ideologijo okoljske varnosti, ki je venomer v prid antiindustrijskim interesnim skupinam (lobijem), lahko svoj cilj upraviči kot skrb za skupno dobro in ga tako postavi pod varno okrilje javnega interesa. Njihova ideologija jim dopušča, da zaradi prevelike porabe energije podjetje ne ustreza modelu trajnostnega razvoja, velike količine svetlobe

v nočnih urah pa povzročajo škodo pticam selivkam, za katere je znano, da jih na njihovih poteh lahko zmedejo umetni viri svetlobe v nočnih urah. Vodstvo podjetja in njegovi zaposleni so druga stran zgodbe. Njim pritiče le zasebni interes. Interes po ohranitvi zaslužka vodstva ter interes dolgoletno zaposlene gospe, ki jo skrbi, da podjetje nima sredstev za obratovanje v skladu z zelenimi standardi, v kolikor ne zmanjša svoje delovne sile.

Če bi zakonodaja ali zgolj ekstenzivni pritisk povzročila propad podjetja ali potrebo po odpuščanju, bi se delovanje za doseganje cilja politične stranke preoblikovalo v javni interes. Nikakor ne dejansko, saj bi oškodovani še vedno nosili breme zatrti možnosti doseganja zasebnega interesa, pač pa politično in idejno.

Pri tem moramo ostati previdni, da skupinam pritiska, ki cirkulirajo okoli »rešitve v javnem interesu«, ki jo promovirajo, ne pripišemo absolutnega vedenja in poznavanja dejanskih razmer na področju, ki ga želijo reformirati. Njihova realnost služi njihovemu interesu. Nikakor ne moremo pravičnosti odločanja in deklariranja občega interesa utemeljevati po načelu številčnosti reprezentacije. V imenu javnega interesa človeštvo ni zagrešilo le majhnih zamejitev svobode posameznika, pač pa veliko več. Izkoriščanje tega nadvse hipokritično altruističnega izraza je na plečih dominantnega obnašanja večine nad manjšino. Besedna zveza javni interes je le estetska verzija diktature večine. V imenu javnega interesa sta propaganda in indoktrinacija večine (v ekstremnih primerih tudi manjšine) skupnosti z različnimi interesi pripeljali do kratenja človekovih pravic in v žalostnih poglavjih zgodovine tudi do grozljivih scenarijev, kjer so izven javnega interesa pristala celo življenje celih etničnih skupnosti.

Pridih ekstremizma v zapisanem je posledica zgolj tega, da živimo v času in kraju, kjer razsvetljenstvo in racionalnost nista popolnoma izumrla. Nikakor pa to ni veljalo za vse in v vseh obdobjih zgodovine. Velja pa, da je obstoj institucije javnega interesa povod za boj med interesnimi skupinami in skupinami pritiska, ki želijo zanihati tehtnico politično pravičnega v svojo smer, da bi pobrali sadove državnega proračuna.

Tako, kot je družba le skupek inviduumov, je javni interes lahko le skupek individualnih zasebnih interesov. Vsakdo, ki trdi, da je moj ali vaš interes tudi javni interes, je izrabil trenutek nezmožnosti ugovora posameznika ali manjšine, da si zagotovi svoje mesto na piedestalu družbene volje, ki bo tokrat služila njemu. Boljšega izgovora za svoja dejanja si človek skorajda ne more izmisliti. \

Kam z nacionalko?

MARJAN FRANKOVIČ

Pogosto naletimo na očitke, ki zadevajo ta zavod in se z njimi največkrat tudi strinjamo. Najglasnejši očitek je, da je novinarskoinformativna ter komentatorska dejavnost nacionalke politično neuravnotežena, pogromaško izkrivljena ali vsaj enostransko navijaška. Nedvomno. Da pa je lahko ostala in celo eskalirala kot taka – čeprav je v nekem obdobju devetdesetih vendarle že kazalo, da se bo nekoliko unesla ter tudi s tem upravičila privilegij nacionalke, ki naj bi služila vsem državljanom – obstaja kar nekaj vzrokov.

Najprej je treba povedati, da se zdi politična instrumentalizacija novinarskega poklica bistveno povezana s samorazumevanjem velike večine nosilcev tega poklica. Za takšno samorazumevanje pa nikakor ni kriva zgolj neka šola – nekdanji FSPN, sedanji FDV – saj smo bili pred nedavnim opozorjeni, da številni novinarji, tudi mnogi njihovi uredniki, prihajajo v ta poklic s povsem drugačno izobrazbo, kot jo nudi ta proslula visokošolska ustanova. Kako naj si torej razložimo instrumentalizacijo novinarjev, ko pa je vendarle marsikdaj enako vpadljiva kakor tista pri najboljših adeptih iz nekdanje Dolančeve učno-vzgojno-varnostne ustanove? Odkod, denimo, pogromi in ekstremni medijski ekscesi, ki jih v enem od prevladujočih medijev uprizarjata novinarja, izšolana na teološki fakulteti? Znano je tudi, da področje kulture pokrivajo večinoma na filozofski fakulteti izšolani novinarji, toda nemalokrat iz povsem levih, celo fanatično levih izhodišč, ki prej pačijo in prikrivajo pravo stanje v kulturi, kot pa da bi ga obdelovali s profesionalnim znanjem in veščino. Kajti izkazalo se je, da je prav tod, po manj oprijemljivem svetu duha in artefaktov, še kako mogoče sprenevdavo prenehati stanje ali iniciirati katerokoli vprego svojevrstnih mask ter idolov za namen, ki opravičuje sredstva. Tudi tu je torej enako kot drugod dobrodošla vsakršna izprijena kazuistika, ki slu-

ži cilju, sleherni zelotizem pravšnje orientacije in »veroizpovedi«. Potemtakem je mogoče sklepati, da so poglobitni vzroki za prevladujočo instrumentalizacijo in »glajhšaltungo« novinarstva kljub vsemu druge. Spomnim se novinarke, ki mi je sredi osemdesetih – tedaj je v svojem mediju »pokrivala« odnose s cerkvijo – z odkritim prezirom govorila o marksistični religiološki misli, hkrati pa je z vsakim svojim člankom pokazala, da kljub temu zastopa trenutku in aktualni oblasti ustrezna stališča – prav taka, kot jih je v teoretskem in družbenopolitičnem smislu utemeljil in terjal vsega njenega prezira vredni vulgarni marksizem. Takoj sem se spomnil na poduk, ki ga daje župnik Jermanu v Cankarjevih *Hlapcih*: »Nikomur, ki je moj kruh, ne gledam na usta, če se je pokrižal, preden je ugriznil; ne vprašam ga za grehe, ne gonim ga v cerkev. Ali eno je potrebno in je ukaz: da pokaže name, kadar ga vprašajo, kdo mu je gospodar.« Ta paradigma kolaboracije z gospodarjem velja še danes. Do tod in nič dlje seže svoboda dandanašnjega medijskega hlapca. Kajti: še te svobode ne bo, če pride na oblast tisti Drugi! »Tam nekje v hribih – na Goličavi, se mi zdi – tam je župnik, ki gleda ob blagoslovu izpod monštrance, če je učitelj pokleknil; in durce tabernaklja so mu ogledalo, da vidi, če se je ob darovanju pokrižal ...« Tam nekje je nekdo, s katerim ni pametno zobati češenj. Prav zato smo ga poslali v Puščavo, in še ga bomo, če bo sila, da vas obvarujemo pred njegovim fundamentalizmom ... Strah pred Drugim je torej poglobitni vzvod za »uravnavo«, bolje rečeno deformacijo medijskega prostora. Strah mojstri novinarjevo pero, urednikovo razsodnost, hkrati – in kot posledico – tudi politično kulturo glavnine volilnega telesa, ki je še voljna odločanja ...

Žurnalizem in aktivizem

Naš prevladujoči tip novinarja torej ni le posledica vsakokratne osebne izbire, temveč je tudi slika razmer, bolje rečeno produkt

4. člen (kulturne dejavnosti)

Kulturne dejavnosti po tem zakonu so vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju nepremične in premične kulturne dediščine, besednih, uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, filmskih, avdiovizualnih, intermedijskih in drugih umetnosti na področju založništva in knjižničarstva, kinematografije in na drugih področjih kulture.

Čeprav se povsem zavedamo, da se mora še pred tem medijem reformirati celotna družba, poudarjamo izostanek reformne prenovе RTVS predvsem zato, da bi lažje razumeli njegove aktualne posledice, ki pomembno vplivajo tako na javno mnenje kot tudi na produkcijo kulturnih dobrin, ki bi morale biti primarni cilj in smisel te kulturne ustanove.

specifične konstrukcije realnosti, saj je v skladu z njo voljan novinar že *a priori* vpet v tehnologijo vladanja, v borbo za oblast in njeno utrjevanje ter razgradnjo tiste oblasti, do katere bi se po logiki demokracije, katere paravana ni mogoče povsem zanemariti, vendarle lahko kdaj dokopala tudi tista druga stran, ki jo je treba prav zato permanentno onemogočati in je odločno premalo, če ji rečemo samo *opozicija*.

Sistem, ki se perpetuira v nedogled, in družbena razmerja, ki ga utrjujejo, namesto da bi težila k njegovi vsestranski transformaciji oz. reformi, v resnici zapostavljajo in onemogočajo novinarjevo na svobodni razmislek oprto samorazumevanje, njegovo intelektualno in moralno presojo svojega poklica, saj avtomatsko generirajo njegovo podrejeno družbeno pozicijo, s katere je prisiljen hlapčevati režimu. Prisiljen?! Prevladujoče razmere in konstrukcija javnosti, medijska indukcija splošne družbene atmosfere in nastrojenost na ta način vzpostavljene in vzdrževane večine ter lastni nagon mu razkrivajo, kdo premika vzvode v sistemu, kdo je gospodar. Intelektualna poštenost, samorefleksija, avtonomija in svoboda: kaj bi s tem?!

Slehera sistemska zakonodaja, ki je ali bo posegla na področje medijev, pomeni brez predhodnih radikalnih družbenih reform zgolj utrjevanje obstoječe paradigme. Sedanja »nacionalka« relativno dobro ponazarja stanje v družbi, zato bi bilo napak opustiti analizo njene širše sestave. Predvsem je treba opozoriti, da se ob hipertrofičnem razraščanju njene politično-informativne funkcije, ki je bila vsakokrat doslej edini motiv za zakonske in sistemske ter statutarne »izboljšave«, pozablja na njen temeljni *raison d'être*: na njeno zasnovanost v nacionalnosti in kulturi. Kajti, bodimo odkriti: novičarjenje, šport in razvedrilo sodijo enako tudi v komercialne medije, medtem ko bi za dokumentarni, izobraževalni, igrani in glasbeni program težko našli ustrežnejšega producenta, kot je nacionalka. Prav tu, nikakor ne na polju informativnega programa, stoji in pade družbeno, nacionalno in kulturno poslanstvo RTVS. Zato je treba na vsak način analizirati še druge, iz splošno družbenega izvedene vzroke za današnje stanje na RTVS. Ob tem se je treba vprašati, ali je reforma, ki bi reaktualizirala njen v praksi nikoli dovolj dorečeni smisel, modaliteto in funkcijo, sploh še v interesu te ustanove in današnje slovenske družbe. Ali je v jedru aktualnega samorazumevanja RTVS kot *javnega servisa* sploh še govor o *nacionalnem in kulturnem* poslanstvu te ustanove, ki ga je nekoč ob prvem TV-dnevniku v slovenščini na ljubljanski televiziji

tako poudarjal tedanji predsednik SAZU Josip Vidmar (ne da bi slutil, da ga bo prav ta politinformativnost, četudi v slovenščini, nekoč onesmisllila).

V pluralnem demokratičnem sistemu, ki naj bi segal tudi na področje informiranja, se zdi vsesplošna »žurnalizacija« RTVS še tem bolj zgrešena. Do tega procesa je prišlo tako zaradi odsotnosti notranjega kot tudi javnega kritičnega premisleka, zato je postajal iz leta v leto bolj samoumeven. Tudi demokratične stranke, ki so občasno prevzemale zunanji formalni nadzor nad zavodom, so se potopevale zanj predvsem zato, da si podredijo ali vsaj nevtralizirajo novinarje, nikogar pa ni motilo, da je medtem na vseh ravneh, prav do arhivov, napredovala »žurnalizacija« medija. Nihče se ni javno in argumentirano obregnil ob napačno kadrovanje, ki je največkrat služilo prav temu, nikakor pa ne pozabljenemu osnovnemu namenu obstoja zavoda. Novinarji FDV, ki so si bili prisiljeni deliti svoje primarno področje s priučeni protežiranci politike, so v zameno za izgubljeno »avtonomijo« potihem zavzemali vsa druga področja, čeprav jim niso bili kos: kulturno-umetniške, izobraževalne in razvedrilne programe, celo TV-dokumentacijo in skupne službe ... Vodenje zavoda je bilo od nekdaj domena režimskih novinarjev – se ve – družbenopolitičnih delavcev, podrejenost na vseh področjih se je razraščala v njihovem ključu.

Čeprav se torej povsem zavedamo, da se mora še pred tem medijem reformirati celotna družba, poudarjamo izostanek reformne prenovе RTVS predvsem zato, da bi lažje razumeli njegove aktualne posledice, ki pomembno vplivajo tako na javno mnenje kot tudi na produkcijo kulturnih dobrin, ki bi morale biti primarni cilj in smisel te kulturne ustanove. Tako kot enostransko poročanje in komentiranje maliciozno pači družbeno atmosfero in odzivnost svojih odjemalcev, enako tudi škodljiva programska politika na kulturno-umetniških področjih sčasoma deformira okus gledalstva, izzove nizka pričakovanja, ki jih povzročitelji te devalvacije nato uzakonijo kot normo.

Med pglavitne cilje reformne prenovе zavoda sodi predvsem funkcionalna uskladitev njegove notranje organiziranosti z njegovo osnovno dejavnostjo. Potrebo po tej uskladitvi v organiziranosti pa bo mogoče za začetek lažje zaznati *per negationem*: iz zgrešenih sedanjih razmer, ki generirajo zadrege v načrtovanju in produkciji, predvsem pa pešanje in marginaliziranje kulturno-umetniškega programa, kamor sodi dramski, glasbeno-baletni, dokumentarni, izobraževalni, verski ter otroški in mladinski program.

Ko govorimo o ustrezni organiziranosti, je treba najprej naštetih poglavitne segmente dejavnosti tega medija, pravzaprav opredeliti njegov osnovni produkt ter pripravo, realizacijo in distribucijo ter uskladičenje tega produkta. V osnovi gre torej za organigram nastajanja TV-oddaje, ki mora *mutatis mutandis* veljati za vse zvrsti oddaj. Zagotoviti je treba materialna, kadrovska in tehnološka sredstva ter prostorske kapacitete za načrtovano produkcijo, to pa zasnovati na način, ki lahko upraviči monopolni položaj zavoda na avdio-vizualnem polju slovenske kulture. To seveda pomeni, da lahko RTVS načrtuje in proizvaja le tiste vrste kulturne produkte, ki jih ni mogoče pričakovati od komercialnih ponudnikov. Konkurenca in s tem primerljivost v kvalitativnem in stroškovnem smislu se lahko vzpostavi le na mednarodni ravni. Zavod se torej ne sme več ukvarjati ne s športnim, ne z razvedrilnim in tudi ne informativnim programom, izjema je lahko le parlamentarni program, pa še tega bi bilo mogoče s koncesijo in pod točno določenimi zakonskimi pogoji oddati komercialnim studijem. V preostalih programih pa mora nacionalni zavod povsem na novo opredeliti tako svoje standarde kot tudi prioritete.

Vse naštetu potegne ob pravilni načrtovanosti za seboj tudi nove zaposlitvene kriterije. Podobno kot stremi pametno avtomobilsko podjetje k temu, da ima zaposlene najboljše delavce v stroki, od načrtovalcev in konstruktorjev do preskusnih pilotov in dirkačev, velja tudi za nacionalni zavod, da mora zaposlovati najboljše kadre na vseh ravneh.

Vendar ni ne v javnosti ne v osrednjem mediju zaznati nikakršne prevladujoče volje niti ne upoštevanja vredne analize trenutnega stanja, ki bi vzbujali upanje na skorajšnje spremembe. Populistična RTVS v svoji zasnovi in praksi niti simbolno ne premore apolitične note, pač pa piskajočega efeba, katerega namen in smisel je prejkone opominjanje, grožnje in zavračanje neposlušnega gledalca nazaj k čredi, ki se pase v tem mediju, ne pa ubrano in zbrano muziciranje, ki bi vsaj občasno sublimiralo hrup sveta in segalo v presežnost. Kalinov fantek s svojim piskanjem simbolno perpetuira večni infantilizem avditorija, ki je žrtev te ustanove. Drastična perspektiva medija tako ostaja: vse prežemajoča politična pornografija informativnega in kvazikomentatorskega trobezljanja.

Mandatne igre

Spomnim se izidov glasovanj zaposlenih, ko smo se odločili o podpori kandidatom za odgovorne urednike. Velika večina je podprla tiste kandidate, ki v svojih programskih izhodiščih niso omenjali kakšnih resnih organizacijskih ali programskih sprememb, saj se je z leti povsem akomodirala na obstoječe razmere. Spomnim se, da sem enega od njih (*nomina sunt odiosa*), ko je ponovno kandidiral za OU KUP-a, ob predstavitvi njegovega »programa«, kjer je prisotnim zagotavljal, da se že zaradi svojih let ne namerava lotevati nikakršnih revolucionarnih sprememb, vprašal, s kakšno utemeljitvijo se je tem spremembam izogibal doslej, v pravkar izteklem mandatu, saj ga je vendarle začel štiri leta mlajši, pa se je iz zadrege reševal z naštevanjem bojda uspešnih hišnih projektov

in koprodukcij, ki da jih je program izpeljal v njegovem mandatu. O uspešnosti teh projektov že zaradi cehovske solidarnosti neradi javno polemiziramo, vendar sem le dodal, da ponavljam, kar sem mu ob neki priliki že povedal: uspešno nadaljuje zgolj zgrešeno politiko svojih predhodnikov. TV in njihov »kulturno-umetniški« program sem primerjal z jalovo kravo, ki pa se nenehno goni in zategadelj k njej manično pripušča vsakega bika, ki pride mimo. No, to velja še tem bolj danes, le da so v zadnjem desetletju poleg jalovih programskih idej začeli tudi bike znova izbirati po njihovi družbenopolitični primernosti. Saj veste, prosto po Cankarju: ne le putka in jajce – *tudi petelin mora biti moralen* (kar se danes prebere: *biti mora vstajniško orientiran aktivist*, vse drugo ni pomembno). Po vseh teh letih je namreč omenjenemu odgovornemu uredniku sledilo troje izjemnih uredniških kalibrov (*nomina sunt ...*), in res se je izkazalo, da so bila tista slaba leta KUP-a pravzaprav napol uspešna. Kajti zdaj smo pred tem, da nam jalova krava crkne.

Konec KUP-a je bil torej pričakovan in načrtovan: programirani stečaj. Iz stečajne mase bodo poplačani zgolj tisti, ki so ga pokopali: novinarji in politični administratorji. Ta sklep pa nas znova popelje k problemu, ki sem ga nakazal že uvodoma in je v ozadju vsega tega: k postopni »žurnalizaciji« nacionalne televizije v celoti in k usodnim zakonskim, statutarnim ter organizacijskim zablodam, ki so se z leti sistemsko utrjevale in poglobljale.

Kaj je polje delovanja nacionalke

Zmeraj me je motila skovanka »kulturno-umetniški«, s kakršno so od nekdanj naslavljali tisti del programa slovenske nacionalne televizije, ki bi moral biti že po definiciji najpomembnejši del te kulturne ustanove, pa seveda to nikoli ni bil. Prav nasprotno – dolgoletna tendenca kaže, da bo v svojem izvornem smislu sčasoma povsem usahnil. Da si je mogoče predstavljati nekaj, kar je sicer »kulturno«, ne pa tudi umetniško, o tem ne more biti dvoma. Da pa je lahko nekaj »umetniško« in hkrati »nekulturno«, to si je nekoliko težje predstavljati, kolikor še vedno velja, da umetniško in umetnost ni nekaj docela poljubnega. Pa tudi če bi bilo tako in četudi v resnici je tako, da se dandanes ravno karkoli lahko samorazglasi za umetnost, in nemara prav zato zaman pledira na občost, saj slej ko prej obvelja pri mnogih za neumetnost ali celo za šarlatanstvo, ki niti s kulturo oz. kulturnostjo nima nikakršne zveze, lahko vendarle sklenemo, da vse, kar pri določeni publiki in stroki obvelja za umetniški artefakt, obvelja v najmanj istih krogih tudi za kulturni pojav, medtem ko v očeh drugih ne gre za nikakršno umetnost, kvečjemu za specifičen fenomen ali produkt kulture brez presežne, morda tudi brez vsakršne vrednosti. Kulturnost je torej obvezni in zavezujoči atribut umetniškega fenomena in kultura njegov neizogibni dogajalni okvir in kontekst, medtem ko umetniškost še zdaleč ni ne prevladujoči smoter ne določujoči atribut vseh kulturnih fenomenov. Če je potemtakem skovanka »kulturno-umetniški« sestavljena iz enako poudarjenih dveh pojmov, potem prej ločuje kulturno od umetniškega, kot pa združuje, saj govori o kulturnih in umetniških programih, pri čemer prvi niso hkrati tudi drugi in

enako ne drugi hkrati tudi prvi. Če pa je skovanka s poudarkom na prvem ali drugem od v njej zaobseženih pojmov, potem gre v prvem primeru za pleonazem, saj smo vendar poprej ugotavljali, da ne obstajajo nikakršni umetniški pojavi, ki ne bi sodili v domeno kulture, da bi torej bili »nekulturni«, v drugem primeru pa za programe, ki se tičejo kulture zgolj zato, ker so umetniški. Sam bi se seveda zavzemal za slednje: v kulturno-umetniški program sodi le produkcija in posredovanje umetniških programov. Kulturnoizobraževalne, kulturnoinformativne, kulturnozabavne in telesnokulturne programe bi treba organizacijsko ločiti od kulturno-umetniškega programa, vse našete programske segmente pa v imenih razbremeniti pleonastičnega dodatka »kulturno«, kakor ga že zdaj ni najti ob »informativnem« programu. In seveda, glede na nanovo utemeljen osnovni smoter in smisel nacionalke izločiti, kar ne sodi vanjo: vse dosedanje informativne, kulturnoinformativne, kulturnozabavne in telesnokulturne programe. Povsem jasno je tudi, da vanjo ne sodi ne verski ne manjšinski program, enako ne regionalni centri. Slednje morajo vzeti pod svoje okrilje regije, verski program pač verske skupnosti, manjšinske programe narodne manjšine ter regionalnimi centri. Seveda morajo imeti vsi našeti mediji in programi zakonito podlago, ki bo zagotavljala njihov materialni obstoj in usklajenost s siceršnjo vlogo in ustavnim položajem regij, manjšin in verskih skupnosti.

Reformirana nacionalka se mora s svojim očiščenim programom osredotočiti predvsem na produkcijo, distribucijo, predvajanje in hranjenje naslednjih umetniških programov: igranih filmov vseh dolžin lastne in tuje produkcije, igranih nadaljevanj višjega kakovostnega razreda, in priredb dramskih predstav. Sem sodijo

glasbeni in baletni filmi ter studijske oddaje, umetniške priredbe zunanjih predstav in spektaklov, umetniško zasnovani etnodokumentarni in portretni filmi; originalni in tuji otroški in mladinski filmi, kvalitetne igrane serije, animirani filmi in umetniške priredbe lutkovnih in drugih predstav za otroke in mladino; umetniško zasnovan domači in tuji dokumentarni program.

Nacionalka mora gojiti izvorni in visoko kvalitetni izobraževalni program, predvajati mora tudi izbrane tuje dokumentarnoizobraževalne oddaje in serije; s kvalitetnimi izobraževalnimi vsebinami mora »servisirati« otroke in mladino.

Nacionalka mora po strogo izdelanih kriterijih kvalitete in nacionalne oz. splošne pomembnosti neposredno prenašati izbrane kulturne prireditve, umetniške predstave in državne proslave; skrbeti mora za vsesplošno kulturno in umetniško osveščenost prebivalstva, zato mora vpeljati studijske pogovorne oddaje, ki bodo z izobraženimi in retorično spretnimi voditelji ter z izbranimi gosti obravnavale teme s področij umetnosti, družboslovja in humanistike, jezika, dediščine, zgodovine, religij in znanosti.

Post scriptum

Tako zamišljeni nacionalki – seveda je nekaj predlogov precej drznih in bi bili potrebni nadaljnje razprave – je treba z zakonodajo zagotoviti stalen proračunski vir za programe, ki bi se *ipso facto* proizvajali in emitirali brez reklam, izvzemši tiste za samopromocijo. *Ad hoc* pozivi k neplačevanju in ukinitvi obveznega prispevka in s tem k neizogibni takojšnji destrukciji RTVS so preuranjeni vse dotlej, dokler v politiki ne prevlada demokratična volja po celovitih družbenih reformah in *ipso facto* po reformi nacionalnega medija. \

1.2. Postopek javnega razpisa

114. člen (besedilo javnega razpisa)

Besedilo objave javnega razpisa mora vsebovati:

- jasno navedbo, da gre za javni razpis za izbiro kulturnih programov ali projektov, pri katerem bodo financirani v okviru sredstev, ki so na razpolago za posamezen javni razpis, tisti programi oziroma kulturni projekti, ki bodo v postopku izbire ocenjeni oziroma ovrednoteni višje,
- področje oziroma področja kulturnih programov ali projektov, ki so predmet javnega razpisa,
- umetniške, kulturnopolitične, strokovne in druge kriterije, po katerih se bo posamezen prijavljeni kulturni program ali projekt ocenjeval oziroma vrednotil;
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci,
- okvirno vrednost razpoložljivih sredstev, namenjenih za predmet javnega razpisa,
- obdobje, v katerem morajo biti porabljena dodeljena sredstva,
- razpisni rok,
- način pošiljanja in vsebina vlog,
- navedbo uslužbenecv ministrstva oziroma organa v njegovi sestavi, pristojnih za dajanje informacij v zvezi z javnim razpisom,
- informacijo o morebitni razpisni dokumentaciji, ki je vlagateljem na razpolago.

Poleg navedenih podatkov iz prejšnjega odstavka se lahko objavijo tudi drugi podatki, če so potrebni glede na vrsto predmeta javnega razpisa.

Vsebinsko razpisne dokumentacije posebej določa besedilo javnega razpisa.